

Distansutbildningspodden: Att gå framåt efter pandemin

Musikvinjett: Musik spelas.

Åse Tieva: Intresset för pedagogisk utveckling, är något som också har vuxit under den här tiden. När vi ställde om vår undervisning mer eller mindre över en natt så det skulle fungera, det som hade bedrivits på campus förut, i ett nytt format. Och det gjorde det till stora delar.

Mikael Andersson: Pandemin är inte helt över än, men den är på tillbakagång, och campusutbildningar som tillfälligt har bedrivits på distans är nu på väg tillbaka till campus. Men vad kan vi ta med oss från den här tiden? Vilka delar har funkade bra på distans och hur kan de tas tillvara i den fortsatta campusutbildningen?

Musikvinjett: Musik spelas.

Mikael Andersson: Den påtvingade situationen som uppstod under pandemin med en plötslig övergång till distansundervisning över nätet, har många studenter och lärare upptäckt oväntade fördelar, till exempel den flexibilitet som distansutbildning erbjuder och hur digitala verktyg kan gynna pedagogiken. Men hur går det att använda de här distansmetoderna även på campus? Jag heter Mikael Andersson och i det här avsnittet av Distansutbildningspodden har jag med mig Åse Tieva från Umeå universitet. Välkommen Åse!

Åse Tieva: Tack så mycket Mikael!

Mikael Andersson: Ska vi börja med att du presenterar dig? Vem är Åse Tieva?

Åse Tieva: Jag är lektor i högskolepedagogik och pedagogisk utvecklare och har ett särskilt forskningsintresse när det gäller de fysiska lärmiljöerna, studerandeaktiv undervisning och lärande som jag har arbetat med under ett antal år.

Mikael Andersson: På lärosätena pratar många nu om att "nu ska vi gå tillbaka till det normala", men i stället för att gå bakåt skulle man kunna gå framåt och ta med oss saker vi har upplevt och lärt oss här under pandemin. Vilken utveckling har du Åse sett under den här pandemitiden?

Åse Tieva: En väldigt tydlig utveckling som man har sett, som kopplar just till lärmiljö, det är det här med att man inte riktigt särskiljer på den fysiska lärmiljön och den digitala onlinemiljön som man kanske gjorde innan pandemin. Här har man, ganska tydligt faktiskt, suddat ut gränserna och pratar om en gemensam lärmiljö. Det är en väldigt tydlig trend som har framträtt under pandemin. Någoting annat är ju när vi tittar på lärare, deras kompetensutveckling när det gäller den pedagogiska, digitala kompetensen har tagit jättekiv under pandemin och vi har tvingats använda den här tekniken. Och som du säger, Mikael, inledningsvis att nu står vi där på tröskeln och ska få återta vårt campus igen. Då återstår ju frågan vad är det nya normala när vi tittar på vår undervisning?

Mikael Andersson: Ja, du ställde ju frågan själva. Vad är det nya normala?

Åse Tieva: Ja, någonting som kommer väldigt, väldigt stort när man pratar är hybrid undervisning, just där man faktiskt kopplar samman den fysiska närmiljön med den digitala. Man pratar då om att man har studenter både på campus, men samtidigt online i en digital lärmiljö. Det är väl den stora trenden man ser, men sedan tror jag att det pågår väldigt mycket diskussioner runt om på lärosäten också. Allt från att "bara vi får komma tillbaka och det blir som vanligt" - att man går tillbaka helt till den undervisning man har haft innan. Intresset för pedagogisk utveckling är något som också har vuxit under den här tiden och det är nog både från studenthåll och lärarhåll. När vi ställde om vår undervisning mer eller mindre över en natt där i mars 2020, så fick vi då egentligen bara.. Det skulle fungera, det som hade bedrivits på campus förut i ett nytt format, och det gjorde det till stora delar. Både lärare och studenter är väldigt, väldigt nöjda med den undervisning som har bedrivits. Men i takt med att pandemin kvarstod och formatet på distans låg kvar under ganska lång tid, så kom också rösten att man säger "ja, men vad är kvalitet? Nu måste vi börja utveckla vår pedagogik". Och jag tror att lärare nu när vi står på tröskeln tillbaka till campus så kan det finnas en viss matthet eller trötthet. Man har investerat väldigt mycket tid och engagemang och nu ska vi tillbaka, och det kommer också att kräva tid och engagemang, om man då vill ta med sig de goda erfarenheterna från pandemi i undervisningen.

Mikael Andersson: Så egentligen kan man säga att först blev det en omställning som blev helt över till distans. Och nu när det blir en ny förändring så är det en till omställning och inte tillbaka till nånting annat, utan ett tredje läge, så att säga, det här mellanläget?

Åse Tieva: Ja, det skulle jag säga. Och jag tror att det mellanläget, är väl det som återstår att mejsla fram. Hur kommer det att se ut? För om man då drar det, kanske till sin spets, så kan man tänka att det är det hybrida formatet med lärare som undervisar studenter både på campus och online samtidigt, vilket kommer att ställa väldiga utmaningar och nya krav på lärarrollen, på studenternas roll, på den undervisning som ska planeras och genomföras och utvärderas i de här miljöerna. Men det kommer också att vara att kanske stanna upp och vara lite eftertänksam och ge dig tid att tänka efter. Vad har fungerat bra för oss under pandemin? Där kanske det är just tekniken och det digitala formatet vi ska fundera på. Vilka delar kan vi behålla när vi kommer tillbaka till campus och varför ska vi behålla dem här?

Mikael Andersson: Det är en sak som jag tycker vi definitivt ska gå in i det här samtalet. Men först en fråga just om den här tiden som har varit. Du använder ordet kompetensutveckling där. Hur har den tekniska och pedagogiska kompetensutveckling sett ut under den här tiden?

Åse Tieva: Ja, den tekniska utvecklingen, den pedagogiska digitala kompetensen, där har det skett jättemycket och det är för att vi har varit tvungna. Och ser jag till mitt eget lärosäte och min egen enhet som ska stötta lärare i deras undervisningsuppdrag så var det ett stort, stort kompetensspann, för det var lärare som var ganska väl förberedda som kanske hade arbetat med distansundervisning. Vi mötte också lärare som nästan inte alls hade varit i kontakt med Zoom, som är verktyget vi har använt väldigt mycket för våra möten och den undervisning vi har bedrivit. Så man kan nog uttrycka det som så att vi har höjt lägstanivån. Vi har höjt golvet där för våra lärare faktiskt när det gäller den digitala kompetensen.

Mikael Andersson: Du var inne på att en del av de digitala verktyg som vi använt under pandemin skulle kunna användas nu i inom campusundervisningen också. Kan du ge några exempel på vilka verktyg som du tänker på?

Åse Tieva: Ja, det första och mest uppenbara som jag nog tänker på, det är ju att jag vet att många lärare har det. Del så har man kanske streamat sin liveföreläsning för studenter i det digitala formatet. Men väldigt många lärare har spelat in sina föreläsningar i film som studenterna kunnat ta del av. Och det skulle ju kunna utgöra basen i det vi pratar om, "det flippade klassrummet". När vi kommer tillbaka till campus där läraren kan ta tillvara på den tid de faktiskt har lagt ner på sina inspelningar. Låta studenterna förbereda sig genom att se de här filmerna och kanske besvara instuderingsfrågor, eller annat, och när de kommer till campus så har man då, om man ska prata i termer av att vi har frigjort undervisningstid till att aktivt fortsätta bearbeta kursinnehållet, samtala, diskutera och sådana saker. Sen så kan jag nog fortsätta med om jag tittar på det här med teknik. Jag tror att vi kommer att få... Eftersom jag har arbetat väldigt mycket just när det gäller studerandeaktiva undervisningsformer, så har man mött lärare som säger att "ja, jag tycker det här verkar jätteintressant och låter jättebra, men jag undervisar studentgrupper på mellan 80 och 150 stycken. Jag har inte möjlighet att arbeta studerandeaktivt". Och där tror jag att tekniken kommer att bli till stor, stor hjälp. För där kan man använda teknik för att komma åt de här sakerna man kanske inte kan göra i en sal. Det finns inte skrivyta för alla studenter om du har 150 stycken, men genom att titta på tekniken så kan man ju faktiskt använda samma pedagogiska tanke, men med tekniska hjälpmedel.

Musikvinjett: Musik spelas.

Mikael Andersson: Om vi skulle ta några sådana här lite mer säger hands-on-frågor också. Givet att det här är ett område fortfarande i utveckling då. Men om du utifrån det du vet - vilken typ av digitala element är det man ska fokusera på först?

Åse Tieva: Först skulle jag nog vilja börja med att ge rådet att man ska titta på sitt lärosäte. Vilken teknik tillhandahåller mitt lärosäte? Det finns flera anledningar till det. Dels för att den tekniken är upphandlad. Det betyder också att den är godkänd av våra universitetsjurister. Vi vet då att det här med DOS-lagen och annat som har kommit är ok. Men det är också så att det ofta finns en supportfunktion kopplad till detta dit jag som lärare kan vända mig och få hjälp och stöd i det här. Så det är det första rådet. Jag skulle säga att man kan se vilken teknik vi faktiskt har i dag, för den kommer vi långt med. Och jag tror att där vi står nu så kommer vi att genom att använda den tekniken, och från mitt eget perspektiv, det jag ser är väldigt, väldigt mycket Zoom och Teams för de mötena, den undervisning vi har möts i och bedrivit. Det tror jag kommer att bestå. Det ser lite olika ut tror jag på olika lärosäten, att man använder teknik som exempelvis är Mentimeter, en programvara för att ställa frågor och aktivera studenter och samla in svar. Padlet finns vet jag vid vissa lärosäten, det är som en digital anslagstavla. Sen så finns det då många som saknar just verktyg där de upplever svårigheten när man ska interagera med varandra - brain storma, workshopa, samla idéer, att det blir svårt när man träffas i det digitala formatet och då har man ju provat. Det finns väldigt bra programvaror för det här, men de har inte hunnit passera nålsögat, kanske med den juridiska granskningen av upphandlingen. Jag skulle börja med att säga titta på vad som finns vid erat eget lärosäte och utforska.

Mikael Andersson: Jag hör ju på mig själv när jag ställer frågan att det finns liksom så här implicit att hur ska lärarna nu vara och vilken teknik ska de använda? Men samtidigt finns det i den här situationen vi beskriver att det är de som ska vara på campus också. Det som slår mig då är vilket är det nya kravet man kan ställa på lokalerna på campus. Pågår denna utveckling där?

Åse Tieva: Ja, där sker det ganska mycket faktiskt! Där jag kan hänvisa till en forskningsrapport som jag och min kollega, Marie Leijon, vid Malmö universitet har sammanställt. Den rör just framtidens lärandemiljöer och där har vi tittat tillbaka, det är ett underlag från 2009 fram till 2021 som vi har gått igenom och har sett "Vad säger man om framtidens lärandemiljöer?" Och det här var ett underlag som kom redan innan pandemin och vad vi kan se är ju att pandemin har accelererat de här frågorna och aktualiserat de i allra högsta grad. Och vad man kan säga är ju att när man då pratar om framtidens lärandemiljö så säger man att ja, det ena jag ska säga är att campus, det kommer fortsatt att vara väldigt viktigt som mötesplats. Det är ju en av de stora saker man ser, både i nationella och internationella undersökningar under den här perioden att vi saknar det mellanmänskliga mötet, det spontana korridorssnacket med kollegor, vid kaffemaskinen, studenter på fikarasten och så. Campus kommer att vara fortsatt viktigt, men vi kommer också att se en större... Man pratar om flexibla lärmiljöer och det ska vara flexibla lärmiljö som ska tillåta, de ska både vara flexibla till sin utformning att vi kan ha stolar och bord på hjul så att vi lätt kan möblera om för att passa den pedagogik som läraren bedriver, men också för att vi ska kunna fortsätta upprätthålla en social distansering och det kan finnas många anledningar till det. Att man har en bakomliggande sjukdom som gör att jag måste fortsätta att vara försiktig när det gäller detta, men också att man snabbt ska kunna skapa rum i rummet och ha mindre studentgrupper. Vi ska kunna ställa om undervisningen om vi hamnar i ett nytt läge med den här pandemin eller det kommer nya oväntade saker som kommer att påverka vår undervisning. Man pratar väldigt mycket om flexibla lärandemiljöer för att man ska kunna ställa om och att mötas, och då pratar man också om hybrida lärmiljöer som en stor, stor del som kommer framgent.

Mikael Andersson: Hur upplever du att efterfrågan är just på det här med hybrida lösningar och med digitalisering av campusundervisningen? Hur är efterfrågan från studenterna?

Åse Tieva: Jag skulle säga att den är ganska stor faktiskt. Jag kommer precis från en workshopserie som vi har inlett där vi tittar på att renovera och rusta upp några av våra egna lokaler här vid Umeå universitet, och där är både lärare och studenter som är involverade. Jag ska säga att det är lika starka röster från lärarhåll som från studenthåll, men att det ska finnas tillgång till teknik. Man säger att det måste finnas möjlighet att kunna sända ut min föreläsning eller undervisning. Från studenthåll säger man att det är viktigt att den här möjligheten finns, och man lyfter ofta det här perspektivet att det har varit en fördel att jag kan ta del av allt, är jag lite förkyld och inte kan komma in finns möjligheten att jag kan ta del och inte känna att jag faktiskt missar något. Så jag skulle säga att det är ganska starka röster.

Mikael Andersson: Nu när vi har sett det här utvecklas kan det vara så att man även ser att det finns metodfördelar, att vissa lär sig bättre och att vissa lärare kanske känner att nu kan jag ta ett steg till i min undervisning här.

Åse Tieva: Det tror jag absolut man kan se, för lärare har fått upp ögonen för möjligheten med teknik. Att använda den i sin undervisning för att stötta sina studenters lärande. Och det kan handla om allt från att aktivera mina studenter till att man faktiskt hjälper studenterna att synliggöra och sätta ord på sin förståelse, så att jag har möjlighet att ge dem feedback där och då den behövs. Det tror jag är en stor fördel vi kommer att ta med oss tillbaka till campus, återgången till campus. När det gäller den digitala undervisningen så är ju de som har arbetat med det under många år är väldigt kompetenta och har mycket kunskap där, så där tror jag att de låg i framkant i den här utvecklingen. Det är nog snarare så att vi, vi som i huvudsak är campusbaserade kan lära mycket från deras erfarenhet, lång erfarenhet ska vi säga, på det här sättet att undervisa. Och sen så kommer då slutligen också kanske det vi som är ganska nytt för de flesta det här med hybrid undervisning, och där återstår det nog att se just när man tänker att kommer detta bidra på något sätt till att vi förstärker och förbättra våra studenters lärande? Det vet vi inte i dagsläget, utan det måste till mer forskning för att vi ska kunna uttala oss något om studenters lärande. Däremot så är det fördel om man lyfter att det ökar flexibiliteten, tillgängligheten och så vidare.

Mikael Andersson: Du som jobbar med utveckling och ser behoven: Vad är det du saknar och vad är det du skulle vilja att alla de som jobbar med teknikutveckling att de fokuserar på att ta fram?

Åse Tieva: Åh, där har jag en önskelista! Jag skulle vilja dels att det är teknik som är tillgänglig, den ska vara intuitiv. Den ska vara enkel att använda. Jag ska inte behöva läsa en lång, lång manual eller gå flera kurser för att kunna använda den, utan det ska vara ganska lättillgänglig. För lärare har brist på tid och varje ny programvara som man måste lära sig, ja, det tar tid från den tid man egentligen inte har. Den ska möta lärares och studenters behov. För teknikutvecklingen kan många gånger... De ligger så otroligt i framkant inom sitt område, sin profession, så de kan lägga in så otroligt många häftiga funktioner som jag tror att lärare studenter inte alls har behov av. Så att man utvecklar det här i samråd faktiskt med dem som bedriver undervisning. När det gäller funktioner så skulle jag nog gärna se att det kommer fler programvaror som underlättar samarbetet online, och det kan vara att man har alla sina studenter online. Bara det här i en sal - då kan jag samla alla studenter runt en whiteboard och det är väldigt enkelt. Vi skriver med olika färger. Alla kan bidra, vi pekar och ser vad vi menar. Det finns verktyg. Många lärare tycker att de är lite klumpiga, att de fungerar inte så bra om jag har många studenter som skriver - så där skulle jag gärna vilja se fler programvaror som kunde stödja funktionen att man går runt. Det blir nog ännu viktigare när vi kommer att ha både studenter i sal och online. Hur ska de kunna samarbeta på ett sätt som känns naturligt och intuitivt och stödjer att ha kollaborativa arbetssätt?

Mikael Andersson: Teknikanvändning innebär ju ibland att man måste tweakas, om man säger så. Funktionerna för att de ska passa bäst i den situationen som man ändå har, nämligen att användaren får jobba mer med att använda alternativa sätt än vad det var tänkt. Men hur ser du att den teknik som erbjuds, upphandlas, utvecklas? Tar man hänsyn till det här nya som växer fram just med blandformer och så vidare? Eller är det mer av det gamla vanliga som ska försöka användas in i en ny situation.

Åse Tieva: Jag tror att det är en mix av båda de delar du säger. Men jag skulle nog ändå framhålla, tror jag, att man tar hänsyn väldigt mycket till det här. Och jag tänker företag som jobbar med programvaror specifikt är väldigt lyhörda och ser vad som kommer. Och jag märker att ute på företag så pratar man ganska mycket om det här med hybrida möten och jobbar med teknik för att få fram det. Jag skulle säga att man är ganska lyhörd för de behov som har uppstått. Sen tror jag också att det gäller att juridiken ska hänga med, för det går ganska snabbt med teknikutveckling. Men sen ska vi också det juridiska lägga på, liksom alla de lagkrav som är uppställda också. Och det kan vara lite benigare faktiskt att få ordning på det. Så jag tror att vi kommer att se en fördröjning på grund av det också.

Mikael Andersson: Vi ska återkomma igen när du och dina kollegor vet lite mer om det här med med hybrid utbildning och så vidare. Men ändå känns det som att det finns god förhoppning om att framtiden är ljus när vi går ur den här pandemin i alla fall. Så vi får tacka dig så jättemycket Åse Tieva för att du var med på det här avsnittet av Distansutbildningspodden.

Åse Tieva: Tack så mycket!

Mikael Andersson: Och tack till dig som har lyssnat också. Jag heter Mikael Andersson och Distansutbildningspodden är en podd från Universitets- och högskolerådet.

Musikvinjett: Musik spelas.